

NÁVRH VÝROČNEJ SPRÁVY SPOLKU PERMON MARIANKA ZA ROK 2016

Spolok Permon Marianka je záujmové občianske združenie, ktorého hlavným cieľom je dokumentácia a propagácia bývalej ťažby a priemyselného spracovania bridlice v Marianke. Zaregistrovaný bol na Ministerstve vnútra Slovenskej republiky dňa 29. 12. 2006. V Banskej Štiavnici bol dňa 6. 9. 2007 slávnostne prijatý za člena Združenia baníckych spolkov a cechov Slovenska.

Členská základňa

V roku 2016 mal Spolok Permon Marianka **„9 riadnych členov“**. Boli nimi: Zdeno Charvát, Jozef Kráľ, Roman Lehotský, Pavol Murányi, Ľuboš Osuský, Ivan Paška, Štefan Pavlík, Marián Pavlovič a Ján Sand. Predsedom Spolku Permon Marianka bol J. Sand, výkonným tajomníkom R. Lehotský, tretím členom výboru SPM M. Pavlovič a hospodárkou D. Pašková.

Podujatia organizované Spolkom Permon Marianka

Tradičné otvorenie sezóny Miniexpozície ťažby a spracovania bridlice v Marianke 2016 **„Zobúdzanie marianskeho permonika“**, sa uskutočnilo dňa 16. 4. 2016. Podujatie za zvuku banskej klopačky otvoril predseda SPM J. Sand. Súčasťou programu bolo uvedenie do života dvoch nových publikácií Pohľad do podzemia – 3D fotografie starých banských diel (autor P. Ondrus a kol., Spolok pre Montánnny výskum) a "Bedeker banské banícke, hutnícke a mineralogické múzeá a expozície, sprístupnené štôlne a skanzeny v Slovenskej republike (zostavovateľ J. Kráľ, Združenie baníckych spolkov a cechov Slovenska), ktoré si mohli účastníci na mieste zakúpiť. Po prvýkrát mali možnosť návštevníci vidieť praktickú ukážku osekávania a strihania bridlice, ktorú zabezpečoval J. Kráľ a R. Lehotským komentovanú výstavu hornín Malých Karpát. Hostom na podujatí bol výkonný tajomník Združenia baníckych spolkov a cechov Slovenska D. Vilim. Na záver si mali účastníci možnosť prezrieť Miniexpozíciu ťažby a priemyselného spracovania bridlice v Marianke s komentovaným slovom R. Lehotského a J. Sanda. Do realizácie podujatia sa zapojili aj I. Paška, Š. Pavlík a M. Pavlovič.

V tomto roku sme sa dňa 21. 5. 2016 po druhýkrát oficiálne zapojili do **„Noci múzeí a galérií 2016“**. Okrem prehliadky Miniexpozície ťažby a spracovania bridlice v Marianke s komentárom J. Sanda si mohli návštevníci pozrieť komentovanú výstavu minerálov so zameraním na ich fyzikálne vlastnosti, ktorú zabezpečoval R. Lehotský, praktickú ukážku osekávania a strihania bridlice, ktorú zabezpečoval J. Kráľ a výstavu banských svetiel našich kolegov zo Spolku pre montánnny výskum. Podujatie trvalo do neskorých večerných hodín.

Najvýznamnejším podujatím roku 2016 bol 2. odborný seminár s medzinárodnou účasťou pod názvom **„Marianska bridlica naprieč storočiami“**, ktorý sa uskutočnil v dňoch 3. – 4. júna 2016 v Polyfunkčnom centre v Marianke pri príležitosti 100 rokov od ukončenia priemyselnej ťažby a spracovania bridlice v Marianke a 10. výročia založenia Spolku Permon Marianka. Okrem šiestich prednášateľov zo Slovenskej republiky sa seminára zúčastnili aj dvaja prednášatelia z Českej republiky a jeden prednášateľ z Maďarskej republiky. Organizátormi podujatia boli Spolok Permon Marianka, Obec Marianka a Združenie baníckych spolkov a cechov Slovenska. Predsedom organizačného výboru bol J. Kráľ a členmi R. Lehotský, M. Pavlovič a J. Sand. Na otvorení seminára 3. 6. 2016 mal príhovor aj

starosta obce Marianka P. Hasoň. Súčasťou seminára bolo používanie príležitostnej poštovej pečiatky na pošte v Marianke a vernisáž výstavy „Bridlicová školská tabuľka včera a dnes“, ktoré zabezpečoval J. Kráľ.

V rámci „**Dňa obetí banských nešťastí**“ sme si dňa 7. 8. 2016, pred Miniexpozíciou ťažby a spracovania bridlice v Marianke, slávnostne pripomenuli 100 rokov od ukončenia ťažby a spracovania bridlice v Marianke a 10. výročie založenia Spolku Permon Marianka. Súčasťou tohto podujatia bolo odhalenie pamätnej tabule na portály Bridlicovej štôlne. Slávnostný akt jej odhalenia z poverenia J. Sanda vykonal R. Lehotský. Podujatia sa zúčastnili aj J. Kráľ, I. Paška, Š. Pavlík a M. Pavlovič.

Tradičnou akciou Spolku Permon Marianka bola „**XII. výstava húb v Marianke**“, ktorá sa uskutočnila dňa 17. 9. 2016 v spoločenskej sále Polyfunkčného centra v Marianke. Návštevníci si tu mohli pozrieť až 174 druhov húb. Hubou výstavy sa stal kališník hnedooranžový (*Omphalotus olearius*). Nechýbala ani tradičná vedomostná súťaž o hubárske atlasy. Podujatie zabezpečoval J. Sand, členovia Spolku pre montánný výskum a viacerí odborníci na mykológiu. Sprievodnými akciami výstavy húb bola výstava "Bridlicová písacia tabuľka – školský zošit žiaka v druhej polovici XIX. storočia", ktorej autorom bol J. Kráľ, predaj drobných výrobkov z bridlice spoločnosťou Crela s.r.o. a komentované sprevádzanie po Miniexpozícii ťažby a priemyselného spracovania bridlice v Marianke, ktoré zabezpečoval R. Lehotský.

Posledným tohtoročným podujatím bol „**3. svätobarborský sprievod**“. Účastníci sa stretli dňa 2. 12. 2016 v Miniexpozícii ťažby a priemyselného spracovania bridlice v Marianke. So zapálenými banskými lampami sa presunuli po Karpatskej ulici až ku Kaplnke sv. Barbory. Po baníckej hymne Banícky stav odznel príhovor predsedu SPM J. Sanda a polozenie kytice kvetov s pamätnou stuhou. Následne R. Lehotský zhrnul informácie o živote sv. Barbory a tradíciách, ktoré sa s ňou spájajú. Podujatie bolo zakončené hymnickou piesňou Zdar Boh hore! a spoločnou fotografiou. Podujatia sa zúčastnili aj naši kolegovia zo Spolku pre montánný výskum, spolupracovníci a niekoľko obyvateľov Marianky.

V roku 2016 sme do „Kalendária podujatí Združenia banských spolkov a cechov Slovenska“ nemali zaradené ani jedno podujatie.

Prednášku pre deti z Kreatívneho letného tábora v Marianke „**O histórii bridlice v Marianke**“ a ukážky práce s bridlicou uskutočnil v dňoch 14. 7. a 18. 8. 2016 J. Kráľ.

Pri príležitosti Medzinárodného dňa školských knižníc, uskutočnil J. Kráľ dňa 24. 10. 2016 besedu pre žiakov 4. ročníka ZŠ „**O histórii bridlice v Marianke**“.

Miniexpozícia ťažby a priemyselného spracovania bridlice v Marianke

Miniexpozícia ťažby a priemyselného spracovania bridlice v Marianke bola v roku 2016 otvorená spolu „**13 dní**“. Sprievodcami návštevníkov boli J. Kráľ, R. Lehotský a J. Sand. Sprevádzanie bolo zabezpečené aj počas Maritálfestu v dňoch 24. a 25. 6. 2016 J. Kráľom a R. Lehotským a v dňoch 18. a 20. 8. 2016 pre účastníkov 57. jaskyniarskeho týždňa, ktorý sa uskutočnil na Košarisku pri Borinke. Miniexpozíciou ich sprevádzal R. Lehotský.

Účasť na podujatiach

Dňa 4. 2. 2016 sa R. Lehotský a J. Sand zúčastnili, ako členovia delegácie Združenia baníckych spolkov a cechov Slovenska, na **stretnutí v Národnej rade Slovenskej republiky s jej predsedom P. Pellegrinim**.

Podujatia **„20. setkání hornických měst a obcí České republiky“ a 16. evropského dne horníků a hutníků** v Příbrami v dňoch 10. – 12. 6. 2016 sa zúčastnil J. Sand. Na tomto podujatí sme získali na spolkovú zástavu ďalšiu slávnostnú účastnícku stuhu.

V dňoch 12. – 14. 8. 2016 zastupovali Spolok Permon Marianka na **„9. stretnutí banských miest a obcí Slovenska“** v Gelnici R. Lehotský s rodinou a J. Sand. Spolok Permon Marianka tu po slávnostnom sprievode získal ďalšiu účastnícku stuhu na spolkovú zástavu.

Dňa 24. 11. 2016 sa v Pezinku R. Lehotský a J. Sand zúčastnili na predstavení nového projektu **Geoparku Malé Karpaty**.

Schôdze a zasadnutia

V roku 2016 sa uskutočnila **„výročná členská schôdza SPM“** dňa 5. 2. 2016 v priestoroch Polyfunkčného centra v Marianke. Zvolený bol nový výbor SPM: R. Lehotský, M. Pavlovič a J. Sand. predsedom SPM sa stal J. Sand a výkonným tajomníkom R. Lehotský.

Dňa 26. 2. 2016 sa J. Kráľ, ako člen výkonného výboru, zúčastnil v Banskej Štiavnici na **„zasadnutí Výkonného výboru Združenia baníckych spolkov a cechov Slovenska“**.

Dňa 17. 3. 2016 sa konalo v Banskej Štiavnici **„Valné zhromaždenie Združenia baníckych spolkov a cechov Slovenska“**. Zúčastnili sa ho J. Sand.

Dňa 3. 8. 2016 sa vo vyšnej Boci konalo **„zasadnutie Rady Združenia baníckych spolkov a cechov Slovenska“**. Zúčastnili sa ho J. Kráľ a J. Sand.

Dňa 8. 11. 2016 sa konalo v Banskej Štiavnici **„zasadnutie Výkonného výboru Združenia banských spolkov a cechov Slovenska“**. Zúčastnil sa ho J. Kráľ.

V dňoch 14. – 15. 11. 2016 sa pri Zlatej Bani konalo **„zasadnutie Rady Združenia baníckych spolkov a cechov Slovenska“**. Zúčastnili sa ho J. Sand.

Vydavateľská a propagačná činnosť

V štvorstranovej prílohe **„Budišovského zpravodaja č. 1/2016“** bol zverejnený príspevok "Po stopách slavné ťažby mariatálske bridlice", ktorej obsahom je český preklad vybraných častí brožúry "Čierny mramor z Marianky alebo po stopách slávnej ťažby mariatálskej bridlice".

V časopise **„Montanrevue č. 1/2016“** bol v rámci seriálu Slovenské banské mestá a obce zverejnený príspevok o Marianke, ktorého autorom bol J. Kráľ. Príspevok obsahuje aj podrobnú fotodokumentáciu z budovania portálu na Bridlicovej štôlni v Marianskom údolí. V tomto čísle bol zverejnený aj príspevok P. Ondrusa Baníctvo v Malých Karpatoch, kde spomína ja ťažbu bridlice v Marianke.

V prílohe **„denníka SME“** z 6. 4. 2016 bol zverejnený príspevok B. Vanyu „Na bridlicové tabuľky z Marianky písali deti z celej monarchie“.

R. Lehotský bol dňa 17. 5. 2016 hosťom relácie **"Nočná pyramída"**, vysielanej na stanici Rádio Slovensko. Okrem iného hovoril aj o bridlici a aktivitách Spolku Permon Marianka.

V roku 2016 vydalo Združenie baníckych spolkov a cechov Slovenska brožúrku **"Bedeker banské, banícke, hutnícke a mineralogické múzea a expozície, sprístupnené štôlna a skanzeny v Slovenskej republike"**, ktorú zostavil J. Kráľ.

Počas celého roku 2016 sme aktualizovali **„webovú stránku www.marianka.eu“**. Bolo na nej doplnených 45 novínok a množstvo ďalších informácií a obrázkov. Administrátorom webovej stránky je J. Kráľ.

Iné

Uznesením Obecného zastupiteľstva v Marianke, ktoré sa konalo dňa 14. 12. 2016, bola Spolku Permon Marianka jednomyseľne schválená **„dotácia na rok 2017 vo výške 1 500 EUR“** určená na nevyhnutnú rekonštrukciu interiéru a exteriéru Miniexpozície ťažby a spracovania bridlice v Marianke a zabezpečenie seminára **„Využitie opustených podzemných a povrchových banských diel v Marianke a Borinke“**.

Individuálne aktivity členov

Dňa 21. 4. 2016 sa zúčastnil J. Kráľ **„stavebného veľtrhu IBF 2016 v Brne“**, kde si prezrel ponuky českých spoločností, ktoré pokrývajú strechy bridlicou.

Dňa 19. 3. 2016 si R. Lehotský prezrel novú expozíciu **„Slovenského múzea ochrany prírody a jaskyniarstva“** v Liptovskom Mikuláši, ktorej časť je venovaná aj baníctvu na Slovensku.

V dňoch 28. – 30. 4. 2016 navštívil J. Kráľ súkromnú **„banícku expozíciu I. Čillíka“** v Starých Horách, **„Medvediu štôľňu“** v Žiarskej doline a expozíciu **„Slovenského múzea ochrany prírody a jaskyniarstva“** v Liptovskom Mikuláši. Zároveň si bol v Liptovskom Jáne pozrieť výstavbu dreveného zrubu s bridlicovou strechou, tzv. divokým krytím.

Dňa 31. 7. 2016 navštívil R. Lehotský **„opustenú baňu na pyritizovaný bauxit v Minjere (Chorvátsko)“** s bohatou sintrovou a síranovou výzdobou.

Dňa 3. 8. 2016 navštívil R. Lehotský **„Banské múzeum v Mežici (Slovinsko)“**. Súčasťou prehliadky bola aj návšteva opustenej bane na olovenú rudu a člnkovanie v jej zatopených podzemných priestoroch.

V priebehu roka 2015 sa J. Kráľ a R. Lehotský zúčastnili niekoľkých **„búrz minerálov“**.

Výročná správa bude schválená na výročnej členskej schôdzi SPM dňa 7. apríla 2017 v Marianke.

Zostavil: Roman Lehotský